

**UCHWAŁA NR VI/78/2019
RADY MIASTA SANDOMIERZA**

z dnia 27 marca 2019 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
za 2018r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 poz. 998 z późn. zm.), Rada Miasta Sandomierza uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie roczne z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za 2018r. stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Sandomierza

Wojciech Czerwiec

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2016-2018
w Gminie Sandomierz
Sprawozdanie z realizacji za 2018 rok.**

Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych, promowanie zdrowego modelu rodziny, pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami – jest to jeden z nadrzędnych celów jakimi kierował się Ośrodek Pomocy Społecznej jako koordynator Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Partnerzy i realizatorzy Programu zobowiązani są **Uchwałą Nr XXI/205/2016 Rady Miasta Sandomierza z dnia 3 lutego 2016 roku** w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016- 2018 w Gminie Sandomierz (z późn.zm.) - do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania działań na rzecz dziecka i rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu w 2018 roku kontynuował realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Instytucje i organizacje o których mowa to m.in.: Urząd Miejski, placówki oświaty na terenie Gminy Sandomierz, Oddział Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża, Świetlice Środowiskowe, Punkt Interwencji Kryzysowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Interdyscyplinarny, Środowiskowy Dom Samopomocy, Poradnia Terapii Uzależnień, Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny oraz lokalne stowarzyszenia i organizacje.

Wskazane w harmonogramie cele szczegółowe i zadania realizowane były w oparciu o założenia programowe i ustawowe zawarte w szczególności w poniższych dokumentach:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 4) ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
- 5) ustawa z dnia 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 6) ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 7) ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- 8) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 9) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 10) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 11) ustawa z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 12) Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Celem głównym programu jest wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin z terenu gminy Sandomierz poprzez tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

Zadania do realizacji:

1. WSPARCIE RODZIN MAJĄCYCH TRUDNOŚCI W ZASPOKAJANIU FUNDAMENTALNYCH POTRZEB NATURY MATERIALNO-BYTOWEJ

1.1. Udzielenie pomocy finansowej, rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu w ramach zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz. U.2018 poz. 1508 z późn.zm.), realizuje ustawowe założenia pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, z których mogą skorzystać rodziny z terenu Gminy Sandomierz. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych rodzinom, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z przeprowadzanych wywiadów środowiskowych pracowników socjalnych, można wyciągnąć wnioski, iż głównymi problemami z jakimi borykają się rodziny objęte wsparciem to przede wszystkim długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Pracownicy socjalni, jako profesjonalści realizujący wymienione w ustawie zadania, stanowią zatem podstawową kadrę instytucji pomocy społecznej.

Przewidziane w ustawie o pomocy społecznej pieniężne formy wsparcia (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe) zostały udzielone w 2018 roku, przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu dla najbardziej potrzebujących rodzin, na wnioszek osoby zainteresowanej.

Przyznanie lub odmowa przyznania świadczenia następuje w formie decyzji administracyjnej. Jedynie udzielenie świadczenia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa, a także biletu kredytowanego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

Tabela Nr 1.

L.p.	Świadczenia z pomocy społecznej	Liczba osób/ rodzin objętych pomocą w 2018r.
1.	Zasiłek okresowy	64
2.	Zasiłek celowy i celowy specjalny bezzwrotny	448
3.	Zasiłek stały	164
4.	Zasiłek celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	6

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu

W 2018 roku z pomocy społecznej skorzystało **70 rodzin** z dziećmi w tym:

- 27 rodzin z jednym dzieckiem,
- 27 rodzin z dwójką dzieci,
- 10 rodzin z trójką dzieci,
- 6 rodzin z czwórką dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu zapewnia również pomoc w formie ciepłego posiłku dla dzieci i osób dorosłych.

W 2018r. pomocą w formie ciepłego posiłku objęto **w przedszkolach 49 osób i w szkołach 77 osób.**

W okresie sprawozdawczym Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu pokrył koszty wypoczynku letniego dla **17 dzieci** z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, szczególnie rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Oddział Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża udzielał wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Oddział Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża:

Tabela Nr 2.

Nazwa działania-2018r.	Rodzaj udzielonej pomocy	Ilość osób objętych pomocą	Szacunkowa wartość pomocy
Wielkanoc z PCK	Paczki żywnościowe	33 rodziny	1848,00 zł
Mała pomoc wielka radość	Artykuły przemysłowe (biurko, odzież, buty, ręczniki, pościel itp.)	30 dzieci z 22 rodzin	3 000, 00 zł
Czerwonokrzyska gwiazdka	46 paczek żywnościowych	46 rodzin	3956,00 zł
Zbiórka pieniędzy dla pogorzalców z ulicy Zaleśnej	Opłacono 7 faktur zgodnie z zapotrzebowaniem pokrzywdzonych	1 rodzina 4 osobowa	6318, 54 zł
Trzykołowy rower rehabilitacyjny	1	1	2150 zł

Źródło: dane własne Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża

Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Sandomierzu realizował program „Starszy Brat Starsza Siostra”, który skierowany był do 6 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Założeniem programu było stworzenie par „wolontariusz-dziecko” na zasadzie przyszywanego rodzeństwa, przyjaciela, tworząc z dzieckiem trwałą i osobistą więź. Wolontariusz spotykał się z dzieckiem przez 10 miesięcy, przynajmniej raz w tygodniu w wymiarze 1,5- 2 godzin. Dostarczał mu pozytywnych wzorców, uczył poprawnego zachowania i komunikowania się.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub integracyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wydatki te gmina ponosiła w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 3.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności	Kwota poniesionych wydatków przez gminę w 2018
2018	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych -13	39 188, 55

	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej- 6	101 136,00
	Łącznie	140 324,55

Zródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu

1.2. Zabezpieczenie ciepłych posiłków dzieciom z rodzin posiadających ubogie zasoby finansowe w szkołach, przedszkolach i żłobkach

W roku 2018r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu realizowana była procedura programu „Wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania”. Wieloletni program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji własnych zadań o charakterze obowiązkowym określonym w art. 17 pkt 3 i pkt 14, ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej.

Pomoc w formie dożywiania dziecka w szkole udzielana jest w trybie art. 102 ustawy o pomocy społecznej tj. na wniosek osoby zainteresowanej (rodzica), przedstawiciela ustawowego lub z urzędu. Pracownik socjalny Ośrodka w terminie do 14 dni roboczych od powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia pomocy lub w sprawach nie cierpiących zwłoki w terminie do 2 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia przeprowadza wywiad środowiskowy.

W 2018 roku pomocą w formie ciepłego posiłku objęto:

- w przedszkolach – **49 osób**,
- w szkołach - **77 osób**.

1.3. Pomoc w wyposażeniu dzieci z ubogich rodzin w niezbędne artykuły szkolne oraz podręczniki

W dniu 1 czerwca 2018r. w Dzienniku Ustaw nr 1061 zostało opublikowane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Świadczenie „Dobry Start” przysługiwało na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymywały je do ukończenia przez nie 24 roku życia. Rodzina mogła liczyć na wsparcie niezależnie od posiadanego dochodu. W celu uzyskania wsparcia należało złożyć wniosek. Wniosek mógł złożyć rodzic dziecka, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka, a w przypadku dzieci przebywających w pieczy zastępczej-rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej. W 2018r. o świadczenie „Dobry start” wnioski złożyło 1733 osoby.

1.4. Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania zawarte w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 2220 z późn.zm.), prowadzi postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych. Są to następujące świadczenia rodzinne:

- 1) **Zasilek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego** -osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki: dodatek z tytułu urodzenia dziecka, dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,

dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31.07.2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiący podstawę ubiegania się o zasiłek rodziny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna – kryterium dochodowe oraz kwoty zasiłków i dodatków przedstawiają się w następujący sposób:

Tabela Nr 4.

Okres	Kryterium dochodowe w zasiłkach rodzinnych
Od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r.	674,00zł lub 764,00 zł (orzeczenie o niepełnosprawności)

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Tabela Nr 5.

Kwoty zasiłków rodzinnych i dodatków – od 01.01.2018r. do 31.12.2018r.	
Zasiłek rodzinny: 95,00zł do 5 roku życia 124,00zł od 5 do 18 roku życia 135,00zł od 18 do 24 roku życia	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka -1000,00 zł
	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400, 00 zł
	Dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka - 193,00 zł (orzeczenie o st. niepełnosprawności 273,00 zł)
	Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej - 95,00 zł
	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - 90,00zł (na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia) lub 110,00 zł (na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia)
	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej -113,00zł - w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 69,00zł
	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - 100,00zł

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu

- 2) **Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka** (1000zł)
- 3) **Świadczenia opiekuńcze:** zasiłek pielęgnacyjny 153,00 zł do 31.10.2018r. i 184,42 zł od 01.11.2018r. do 31.10.2019r., świadczenie pielęgnacyjne (1477,00zł), specjalny zasiłek opiekuńczy 520,00 zł do 31.10.2018r. i od 01.11.2018r. w kwocie 620,00 zł.
- 4) **Zasiłek dla opiekuna** jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013r., sygn. akt TK akt K 27/13 w kwocie 520zł miesięcznie do 31.10.2018r. i 620,00 zł miesięcznie od 01.11.18r.
- 5) **Świadczenie rodzicielskie** przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są m.in. bezrobotni (niezależnie od rejestracji w urzędzie pracy) studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie pobierały zasiłku macierzyńskiego

mogą także ubiegać się o świadczenie rodzicielskie. Świadczenie rodzicielskie w **wysokości 1000 zł** miesięczne nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Poza rozbudowanym systemem świadczeń rodzinnych, w ramach prowadzonej przez rząd polityki prorodzinnej funkcjonują inne świadczenia i systemy wsparcia rodzin wielodzietnych. Należą do nich: **świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie wychowawcze 500+** czy rządowy Program „Dobry start”.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże **nie wyższej niż 500 zł miesięcznie**. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełniania kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza **725 zł**. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenie wychowawcze realizowane na mocy Ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze. Rządowy program **Rodzina 500 Plus** zgodnie z założeniami ustawodawcy ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacanie pieniędzy ma służyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji polskich rodzin ma również za zadanie przyczynić się do zwiększenia dzietności. Świadczenie wychowawcze mogą pobierać rodzice, opiekunowie prawni, opiekunowie faktyczni dziecka. Wysokość świadczenia ustalono na kwotę **500zł miesięcznie**. Przy czym, wypłaty przysługują na każde drugie i kolejne dziecko bez względu na dochody rodziny, natomiast na pierwsze dziecko świadczenie przysługuje tylko jeśli dochód na osobę nie przekracza 800zł, lub 1200zł jeżeli którekolwiek z dzieci w rodzinie jest niepełnosprawne. Świadczenie w wysokości **500 zł** na dziecko przysługuje osobom uprawnionym do momentu ukończenia przez każde dziecko 18-roku.

Uchwałą **Nr XXII/226/2016** Rady Miasta Sandomierza z dnia 2 marca 2016r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego – Burmistrz Sandomierza wskazał tutejszy Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W dniu 1 czerwca 2018r. w Dzienniku Ustaw nr 1061 zostało opublikowane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start". **Świadczenie "Dobry Start"** przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia. Rodzina będzie mogła liczyć na wsparcie niezależnie od posiadanego dochodu. Aby otrzymać wsparcie należy złożyć wniosek. Wniosek może złożyć rodzic dziecka, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka, a w przypadku dzieci przebywających w pieczy zastępczej-rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W ramach dodatkowego wsparcia dla rodzin borykających się z problemami finansowymi, Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych oraz zadania wynikające z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. Rodzina, która ma problemy finansowe i nie jest w stanie samodzielnie płacić czynszu, może wystąpić o **dodatek mieszkaniowy**. Dodatek to dopłata do kosztów utrzymania mieszkania lub domu. Dodatek – przyznawany jest w oparciu o wniosek złożony przez osobę ubiegającą się. Uprawnienia do dodatków mieszkaniowych uzyskują osoby, które spełniają jednocześnie trzy warunki:

- zamieszkują w lokalu, do którego posiadają tytuł prawny (z wyjątkiem osób zajmujących lokal mieszkalny bez tytułu prawnego a oczekujący na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny),

- średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w deklarowanym okresie nie przekracza: 125% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym lub 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym.

Kryterium dochodowe do dodatku mieszkaniowego obowiązujące od dnia 1 marca 2018r.:

- dla osoby samotnie gospodarującej 1802,15 zł miesięcznie oraz dla gospodarstwa wieloosobowego 1287,25 zł miesięcznie na osobę. Jeżeli dochód jest nieco wyższy, nie zamyka to możliwości otrzymania dodatku – jeśli bowiem kwota nadwyżki nie przekracza wysokości dodatku mieszkaniowego, należy dodatek mieszkaniowy obniżyć o tę kwotę.

W 2018 roku ze świadczeń w formie **dodatku mieszkaniowego skorzystało 304** gospodarstw domowych.

Tabela nr 6 - Liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2018 roku.

Lp.	Pomoc w formie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego	Liczba rodzin
	2018r.	2141

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej

1.5. Udzielanie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin stypendiów oraz zasiłków szkolnych

W 2018 udzielano stypendia szkolne, które otrzymało 124 uczniów zamieszkałych w Sandomierzu. Całkowity koszt tego zadania wyniósł 56 124,00 zł. Dotacja od Wojewody Świętokrzyskiego stanowiła kwotę 44 031,00 zł, natomiast wkład własny Gminy Sandomierz 12 093,00 zł. Stypendia otrzymało 85 uczniów szkół podstawowych, 14 uczniów klas gimnazjalnych w szkołach podstawowych, 10 uczniów technikum, 8 uczniów liceów ogólnokształcących, 5 uczniów szkół branżowych I stopnia oraz 2 uczniów szkół licealnych. Zasiłki szkolne w 2018 roku nie były przyznawane.

2. MINIMALIZACJA ZJAWISKA DYSFUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH, WZMACNIANIE KOMPETENCJI RODZICIELSKICH I ZASOBÓW RODZINNYCH, PROMOWANIE ZDROWEGO MODELU RODZINY

2.1. Praca socjalna świadczona w środowiskach pozostających w zainteresowaniu Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu w ramach zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz.U.2018 poz. 1508 z późn.zm.), realizuje ustawowe założenia pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, z których mogą skorzystać rodziny z terenu Gminy Sandomierz. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych rodzinom, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Obowiązująca na gruncie polskiego ustawodawstwa definicja pracy socjalnej zapisana została w ustawie o pomocy społecznej w 2004 roku. Wskazuje ona, że „*praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym*”. Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka prowadzą pracę socjalną z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub

wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. Obejmuje ona wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu trudnych spraw życiowych.

W 2018 roku pracownicy socjalni objęli wsparciem w formie pracy socjalnej 1 246 rodzin, w tym 686 rodzin skorzystało wyłącznie z pracy socjalnej nie ubiegając się o inne formy pomocy. Z przeprowadzanych wywiadów środowiskowych pracowników socjalnych, można wyciągnąć wnioski, iż głównymi problemami z jakimi borykają się rodziny objęte wsparciem to przede wszystkim długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 7. Najczęstsze powody przyznania pomocy za okres od 01.01.-31.12.2018

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
	2018r.
Ubóstwo	238
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24
- w tym wielodzietność	17
Bezrobocie	160
Niepełnosprawność	255
Długotrwała lub ciężka choroba	305
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	126
- w tym rodziny niepełne	46
- rodziny wielodzietne	15
Alkoholizm	40
Liczba osób objętych pomocą ogółem	884

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

W ramach wspierania rodzin w 2018r. odbyła się konferencja „Uzależnienia a przemoc. Metody i kierunki pracy z rodziną”. Organizatorem konferencji był Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu przy współudziale Urzędu Miejskiego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Konferencja skierowana była do przedstawicieli sandomierskich instytucji, placówek oświatowych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego, a więc osób, które na co dzień pracują na rzecz sandomierskich rodzin.

2.2. Objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk charakteryzujących się bezradnością wychowawczą oraz brakiem zaradności życiowej- systematyczna praca bazująca na zasobach

własnych rodzin, zmierzająca do stopniowego usamodzielnienia i optymalizacji funkcjonowania społecznego

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego to jeden z częstszych powodów przyznania pomocy. W celu wsparcia tych rodzin w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu funkcjonuje Zespół do Spraw Asysty Rodzinnej, który prowadzi działalność mającą na celu wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej sandomierskich rodzin. Aktywność Zespołu skupia się na oddziaływaniach profilaktycznych, prowadzonych we współpracy z innymi podmiotami świadczącymi usługi na rzecz dobra rodziny i dziecka. Wchodzący w skład Zespołu specjaliści obejmują potrzebujące środowiska wsparciem psychologicznym, prowadzą indywidualne konsultacje, zarówno z rodzicami jak i dziećmi. Włączają się także w realizację imprez okolicznościowych i wydarzeń, promujących prorodzinne wartości, zdrowy tryb życia, wolny od uzależnień i przemocy. W Zespole jest zatrudnionych 2 asystentów rodziny oraz psycholog. Asystent ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. W 2018r. miało przydzielonego asystenta rodziny 31 rodzin z terenu gminy Sandomierz. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. Asystent prowadził pracę z rodziną w miejscu zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę. Większość spotkań odbywa się w domach podopiecznych co pozwala stworzyć warunki bezpieczeństwa i wzajemnego zaufania. Wizyty odbywają się minimum 1-2 razy w tygodniu i trwają 1-3 godziny. Każda wizyta asystenta rodziny w środowisku, rodzaje podjętych działań odnotowywane są w dzienniku pracy asystenta rodziny. Asystenci ściśle współpracują z pracownikami socjalnymi, wspólnie opracowują plan pracy z rodziną.

2.3. Opracowanie i realizacja programów oraz kampanii mających na celu edukację i zwiększenie świadomości społecznej różnych grup wiekowych w zakresie funkcji rodziny i potencjalnych zagrożeń – profilaktyka uzależnień i przemocy, promowanie zdrowego modelu rodziny, stworzenie możliwości doskonalenia kompetencji rodzicielskich

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu od 01.05.2017r. do 31.12.2018r. realizował projekt „RAZEM”, który był współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Celem głównym projektu była minimalizacja barier i braków związanych z zaspokajaniem podstawowych potrzeb życiowych poprzez wzrost dostępności usług opiekuńczych świadczonych w lokalnej społeczności – w gminie Sandomierz na rzecz 12 osób oraz wzrost kompetencji 20 osób sprawujących opiekę nad osobą zależną (niesamodzielną) w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi (opiekunów faktycznych).

20 opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych brało udział w szkoleniu. Uczestnicy otrzymali materiały szkoleniowe, zdobyli kompetencje w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi, psychospołecznych uwarunkowań opieki nad osobą niesamodzielną, technik pielęgnowania osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych, metod i technik aktywizacji i rehabilitacji.

Od listopada 2017r. do grudnia 2018r. roku 20 opiekunów faktycznych (11 kobiet i 9 mężczyzn) uczestniczyło w psychologicznym poradnictwie indywidualnym. Wsparcie było realizowane w funkcjonującym w strukturach Ośrodka Punkcie Interwencji Kryzysowej w godzinach rannych, popołudniowych i wieczornych zgodnie z oczekiwaniami uczestników.

W 2018r. na rynku Starego Miasta odbyła się pierwsza miejska wigilia. Blisko 200 osób uczestniczyło w wydarzeniu, które zorganizował dla mieszkańców Sandomierza samorząd przy współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Spotkanie rozpoczęło się inscenizacją przygotowaną przez dzieci ze Świetlicy Środowiskowej, następnie Burmistrz Sandomierza powitał zebranych i złożył wszystkim życzenia świąteczne.

Po życzeniach wszyscy przystąpili do wspólnego posiłku i kolędowania. Na sandomierskiej scenie wystąpili Trio Moderato oraz wokaliści z Sandomierskiego Studia Piosenki.

2.4. Współpraca instytucji i organizacji z terenu gminy Sandomierz zajmujących się pomocą rodzinie

Wszyscy realizatorzy programu wykazywali się pełnym zaangażowaniem i inicjatywą we wzajemnej współpracy w zakresie pomocy rodzinie. Odbywało się to na różnych poziomach wzajemnej komunikacji, informowania i sygnalizowania o sytuacjach niepokojących. W zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych placówki oświaty współpracowały w 2018 roku z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Świetlicą Środowiskową, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji (dzielnicowi), Sądem Rejonowym (Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorzy zawodowi, rodzinni). Rodzice/opiekunowie prawni uczniów informowani byli o możliwości skorzystania przez dziecko w godzinach popołudniowych z zajęć w Świetlicy Środowiskowej.

W sytuacjach potrzeby dodatkowego wsparcia specjalistycznego, poradnictwa psychologicznego, prawnego rodziny z terenu Gminy Sandomierz mogły skorzystać z pomocy m.in. w Punkcie Interwencji Kryzysowej, Miejskim Ośrodku Rozwoju Osobistego, Poradni Terapii Uzależnień, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także w Punkcie Konsultacyjno-Edukacyjnym.

W ramach **Zespołu do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** w 2018 roku przeprowadzono **103 spotkania**, na których omówiono sytuację materialno-bytową dziecka i rodziny oraz ustalono dalszą pomoc. Członkami Zespołu byli przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele placówek oświaty i Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Sandomierzu.

3. ZAPEWNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY DZIECIOM WZRASTAJĄCYM

3.1. Zagwarantowanie dzieciom i młodzieży dodatkowej opieki, udzielenie pomocy w nauce, wspieranie w realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz socjalizacji w grupie rówieśniczej.

3.2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego mających na celu wspieranie rodzin w realizacji podstawowych funkcji na rzecz dzieci.

3.3. Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych.

3.4. Prowadzenie działalności o charakterze socjoterapeutycznym w odniesieniu do dzieci przejawiających trudności adaptacyjne, zaburzenia zachowania i emocji, wzrastających w rodzinach dysfunkcyjnych, zagrożonych podejmowaniem zachowań ryzykownych i niedostosowaniem społecznym.

3.5. Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży- promowanie zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień i przemocy.

3.6. Prowadzenie działalności diagnostycznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z terenu gminy.

W ramach realizacji zadania placówki oświaty przy współpracy ze Świetlicą Środowiskową, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, tworzyły i realizowały programy wspomagające rozwój dzieci i młodzieży, prowadzono działalność o charakterze socjoterapeutycznym, umożliwiając dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych dodatkową opiekę, udzielano pomocy w nauce,

wspierano w realizacji obowiązku szkolnego, stwarzając możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijając zainteresowania dzieci i socjalizując w grupie rówieśniczej.

Szkoła Podstawowa Nr 1 w 2018 roku w ramach Programu podjęła następujące działania:

- 1) Pomoc w wyposażeniu dzieci z ubogich rodzin w niezbędne artykuły szkolne oraz podręczniki:
 - a) na mocy ustawy „podręcznikowej” wszyscy uczniowie szkoły podstawowej mieli zapewnione darmowe podręczniki oraz materiały ćwiczeniowe,
 - b) dla rodzin o niskich dochodach istniały stypendia szkolne przeznaczone na zakup niezbędnych pomocy szkolnych - zaopiniowano 16 wniosków,
 - c) od 1 września wszyscy uczniowie zostali objęci Programem Dobry Start,
 - d) 5 uczniów wzięło udział w Programie Tornister Pełen Uśmiechów.
- 2) Współpraca instytucji i organizacji z terenu gminy Sandomierz, zajmującymi się pomocą rodzinie:
 - a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu oraz Ośrodki innych gmin współpracujące ze szkołą /bezpłatne obiady, współpraca z asystentami rodzin/ 3 rodziny/, udział w szkoleniach, udział w konkursach,
 - b) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna /udział w szkoleniach, konsultacje w sprawie uczniów, kierowanie uczniów na badania, pomoc pracowników poradni w realizacji zadań z zakresu działań profilaktycznych /lekcje wychowawcze z udziałem pracowników poradni, badania pilotażowe uczniów klas I, pedagogizacja rodziców/,
 - c) Komenda Powiatowa Policji /lekcje wychowawcze z udziałem policjantów, pedagogizacja rodziców, nauczycieli/,
 - d) Sąd Rejonowy- wydział dla Nieletnich; zespół kuratorski/ współpraca z kuratorami sądowymi- 3 rodziny,
 - e) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie /współpraca w zakresie wspierania rodziców zastępczych - 4 rodziny,
 - f) Świetlice Środowiskowe / udział w szkoleniach, akcjach konkursowych, udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych świetlicy,
 - g) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna we współpracy ze szkołą prowadziła dla uczniów SP Nr I „ Akademię Twórczego Myślenia”.
- 3) Zagwarantowanie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych dodatkowej opieki, udzielanej w nauce, wspieranie w realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz socjalizacji w grupie rówieśniczej:
 - a) udział uczniów w zajęciach świetlicy szkolnej,
 - b) zajęcia w kołach zainteresowań, m.in. plastyczne, teatralne, gromada zuchowa, informatyczne, historyczne, teatralne, chemiczne, zespół wokalny, itp.,
 - c) zajęcia wyrównawcze na poziomie wszystkich klas I- III prowadzone w ramach udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
 - d) zajęcia wyrównawcze z matematyki na poziomie klas 4-6,
 - e) udział 16 uczniów w programie „Akademia Przyszłości”, który polega m. in. na systematycznej, cotygodniowej indywidualnej pracy tutora z dzieckiem w ścisłej współpracy z rodzicami oraz pedagogiem- szkolnym koordynatorem programu,
 - f) udział uczniów w bezpłatnych koloniach letnich,
 - g) konsultacje i porady dla rodziców ze strony psychologa, pedagoga, wychowawców klas, nauczycieli,
 - h) współpraca z asystentami OPS udzielającymi wsparcia rodzinom /5 rodzin na terenie szkoły/
- 4) Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych:
 - a) Sądowy nadzór kuratorski rodzin- 3 rodziny,

- b) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna/, m.in. w zakresie:
 - badania całościowe uczniów, wydawanie opinii, orzeczeń- wskazówki do pracy z dzieckiem,
 - udział pedagoga, psychologa w organizowanych szkoleniach, konferencjach,
 - pedagogizacja rodziców/ spotkania na terenie szkoły z rodzicami uczniów/,
 - wsparcie w problemach- mediacje z rodzicami,
 - pomoc w realizacji zadań z zakresu pomocy psychologiczno - pedagogicznej /udział uczniów szkoły w terapiach oraz innych zajęciach wynikających z opinii/.
 - c) udział pracowników Poradni w spotkaniach zespołów dla uczniów z orzeczeniami,
 - d) Świetlica Socjoterapeutyczna - udział uczniów w zajęciach; korzystanie z zajęć podczas wakacji oraz ferii,
 - e) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie- wsparcie oraz nadzór nad rodzinami zastępczymi, w których wychowują się dzieci- 4 uczniów.
- 5) Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży - promowanie zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień i przemocy:
- a) zajęcia z cyklu „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu” programu atestowanego przez MEN dla uczniów klas IV-VIII, wrzesień- październik 2018,
 - b) kontrola dyżurów nauczycielskich podczas przerw,
 - c) spotkania policjantów z uczniami - pogadanki „Przestępczość nieletnich”,
 - d) przestrzeganie norm i zasad współżycia społecznego"- kwiecień -maj 2018,
 - e) realizacja przez nauczycieli, pedagoga szkolnego zagadnień z programu profilaktyki uzależnień programu wychowawczego szkoły oraz zagadnień z programów wychowawczych klas m.in. Kampania „Nie spal się na starcie” - maj - czerwiec 2018,
 - f) Kampania Radosny Uśmiech- Radosna Przyszłość- lekcje wychowawcze w klasach 1-3, czerwiec 2018,
 - g) Akcja Tydzień Tolerancji i Patriotyzmu -uroczysta lekcja patriotyzmu w formie apelu, akcja 100 Orłów na 100 rocznicę Niepodległości, gra terenowa Mały Patriota- październik - listopad 2018,
 - h) Akcja Pomóż psiakom przetrwać zimę -grudzień 2018,
 - i) systematyczne badania ankietowe uczniów /przeprowadzane przez Zespół Wychowawczy/ ostatnie dni stycznia 2018 - Ankieta "Bezpieczeństwo w szkole"/służące ewaluacji prowadzonych działań oraz mające na celu modyfikację programu wychowawczo – profilaktycznego,
 - j) udział w Ogólnopolskiej Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł /praca z ulotkami konkursowymi podczas lekcji wychowawczych m.in. Narkotyki -to mnie nie kręci, praca z ulotkami „Nie daj się skusić”, „ Pomagam innym”. W kampanii 2018 -5 uczniów zdobyło wyróżnienia w konkursie pt. " Autoportret",
 - k) systematyczna współpraca z Komendą Powiatową Policji /wsparcie w realizacji zagadnień dotyczących m.in. bezpieczeństwa w drodze do szkoły- Akcja „Bezpieczne Pierwszaki"- wrzesień 2018 oraz akcja „Bezpieczna droga do szkoły",
 - l) pogadanki policjantów w klasach na temat: „Bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje”, udział policjantów oraz kuratorów w spotkaniach Zespołu Wychowawczego – pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów wychowawczych,
 - m) udział uczniów szkoły w Powiatowym Konkursie „Bezpieczeństwo na Piątkę”;- 1 miejsce w powiecie, 7 miejsce na szczeblu wojewódzkim,
 - n) udział uczniów w teatrzykach, spektaklach profilaktycznych,
 - o) Kampania Radosny Uśmiech- Radosna Przyszłość- lekcje wychowawcze w klasach 1-3, czerwiec 2018,
 - p) realizacja programu „Bezpieczna Szkoła” w ramach innowacji pedagogicznej - profilaktyka agresji i przemocy,
 - q) akcja Mikołaj dla polskich dzieci na Litwie -wdrażanie postaw obywatelskich, listopad - grudzień 2018,

- r) udział szkoły w VII Przeglądzie Spektakli Profilaktycznych Sandomierz 2018-uczniowie klasy III a,
 - s) udział w szkoleniu Uzależnienia a przemoc. Metody i kierunki pracy z rodziną -listopad 2018.
- 6) Objęcie opieką psychologiczną rodzin borykających się z trudnościami w realizacji swoich naturalnych funkcji:
- a) na bieżąco, wg potrzeb rodziców udzielane porady przez psychologa oraz pedagoga, mediacje prowadzone przez psychologa oraz pedagoga pomiędzy rodzicami- 1 rodzina,
 - b) rodziny korzystające systematycznie z porad pedagoga lub psychologa- 10 rodzin; - współpraca z kuratorami sądowymi - 2 rodziny, współpraca z asystentami OPS wspierającymi rodziny- 5 rodzin.

Rok szkolny 2018/2019 w **Szkole Podstawowej Nr 2** otworzyło przyznanie szkole i uroczyste wręczenie Certyfikatu Bezpieczeństwa na kolejne 5 lat. Było to zwieńczeniem realizacji programu profilaktyczno-prewencyjnego „Raz dwa trzy bądź bezpieczny i ty”. Uczestnikami programu była cała społeczność szkoły. Wyróżnienie wręczyli przedstawiciele Kuratorium Oświaty w Kielcach, Wydziału Ruchu Drogowego oraz Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach i Komendy Powiatowej w Sandomierzu. W szkole aktywnie działał Teatr Profilaktyczny „Przystanek Dwójka”, który wielokrotnie prezentował sztukę dotyczącą agresji rówieśniczej pt. „Mega supi i co dalej”. Powołano też wśród najmłodszych uczniów w szkole Teatr Profilaktyczny „Dwójka mini”, który zadebiutował w Miejskim Przeglądzie Teatrów Profilaktycznych. Szkoła uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”, która odnosiła się do budowania poczucia własnej wartości. Podczas jej trwania odbyły się liczne zajęcia warsztatowe „Jaki jestem, jaka jestem”, „Lubię siebie, bo jestem wyjątkowy”, „Pomagając innym staję się lepszym”, „Akceptuję siebie”. Kampanii towarzyszyły liczne konkursy służące promowaniu rozwoju osobistego. Systematycznie uczniowie uczestniczyli w zajęciach wychowawczych służących profilaktyce uzależnień zakończonych akcją „To mnie nie kręci”. W ramach tej akcji dystrybuowane były ulotki (otrzymywali je zarówno rodzice jak i uczniowie) informujące o przyczynach, działaniu i konsekwencjach zażywania substancji uzależniających oraz formach pomocy uzależnionym. Samorząd szkolny z okazji Światowego Dnia Zdrowia organizował akcję pod hasłem „Śniadanie daje moc”. W ramach akcji 136 uczniów skorzystało z zajęć umacniających świadomość prozdrowotną i aktywności służące zdrowemu stylowi życia. Rozszerzeniem akcji był obchodzony w kwietniu Dzień Ziemi pod hasłem „Plastik jest groźny” oraz „Zbieramy, segregujemy i przetwarzamy odpady”. Odbył się szkolny konkurs talentów w pięciu kategoriach: śpiew, recytacja, rysunek, taniec, sport. Przeprowadzono warsztaty teatralne dla każdej z klas 1-3. W czerwcu szkoła była współorganizatorem XV Przeglądu Artystycznej Działalność Szkół. Uczniowie szkoły byli wdrażani do dbania o zdrowie także poprzez różnorodne możliwości aktywności sportowej. W placówce był zatrudniony pedagog oraz psycholog, którzy realizowali pomoc psychologiczno-pedagogiczną w formie poradnictwa, interwencji kryzysowej, terapii krótkoterminowej oraz zajęć wyrównawczych i rewalidacyjnych. Wspierali rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych (konsultacje, rozmowy, prelekcje). Pracownicy współpracowali ze specjalistami i instytucjami pomocy dziecku i rodzinie. Stosownie do potrzeb zapraszali na spotkania z dziećmi, rodzicami i nauczycielami profesjonalistów w różnych obszarach. Szkoła Podstawowa nr 2 w Sandomierzu współpracowała ze Świetlicą Środowiskową. Instytucje te wzajemnie uzupełniały się i wspierały prowadząc działania pomocowe. W trakcie realizacji programu monitorowano sytuację dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwłaszcza dzieci innej narodowości (prowadzono obserwację kierowaną, pracę z zespołem klasowym). W ramach współpracy z rodzicami w szkole systematycznie odbywały się dni otwarte, by w trosce o uczniów na bieżąco rozwiązywane były problemy dydaktyczne i wychowawcze. W szkole istniała bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, były to: zajęcia korekcyjno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, dla dyslektyków, rewalidacyjne, z informatyki, teatralne, taneczne hip hop, sportowe, rozwijające zainteresowania czytelnicze, koła zainteresowań z: języka polskiego, języka angielskiego, języka hiszpańskiego, matematyki,

gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna, Laboratorium Wiedzy Przyrodniczej, Uniwersytet Kompetencji Społecznych, Akademia Twórczości.

Szkoła Podstawowa nr 3 podejmowała działania:

- 1) poszerzanie świadomości społecznej uczniów w zakresie funkcji rodziny i potencjalnych zagrożeń na lekcjach WDŻ;
- 2) otoczenie opieką uczniów z trudnościami w nauce poprzez umożliwienie im udziału w dodatkowych zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów z wybranych przedmiotów;
- 3) dodatkowe zajęcia sportowo-rekreacyjne - siatkówka dla dziewcząt i chłopców;
- 4) rozwijanie zainteresowań poprzez uczestnictwo w zajęciach grupy teatralnej, tanecznej, kołach zainteresowań;
- 5) przez pedagoga i psychologa prowadzone były indywidualne oraz grupowe zajęcia o charakterze terapeutycznym i socjoterapeutycznym;
- 6) uczniowie włączyli się w realizację zadań konkursowych w ramach Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, konkursach profilaktycznych, przeglądzie Spektakli profilaktycznych, Dniu Bezpiecznego Internetu oraz innych projektach i akcjach;
- 7) udział uczniów w treningach, warsztatach profilaktycznych z zakresu zachowań autodestrukcyjnych, sytuacji kryzysowych, agresji i przemocy, uzależnień;
- 8) w ramach profilaktyki odbywały się również spotkania pedagoga, psychologa, wychowawców z rodzicami uczniów o charakterze psychoedukacyjnym. Ich celem było udzielenie wsparcia w zakresie radzenia sobie z problemami wychowawczymi i edukacyjnymi dzieci;
- 9) pedagogizację rodziców prowadzono poprzez indywidualne oraz grupowe spotkania, ulotki i gazetki informacyjne;
- 10) motywowanie rodziców do korzystania ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego na terenie szkoły oraz instytucji specjalistycznych, z którymi szkoła współpracowała
- 11) współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych i szkolnych

Szkoła Podstawowa nr 4 mając na uwadze wspieranie rodzin współpracowała z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu w ramach bezpłatnego dożywiania dzieci, z asystentami rodziny oraz pracownikami socjalnymi w sprawach dzieci z rodzin objętych pomocą OPS w Sandomierzu, PCPR w Sandomierzu w sprawie dzieci adoptowanych lub z pieczy zastępczej, Sądem Rejonowym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Punktem Interwencji Kryzysowej, Świetlicami Środowiskowymi, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną. Placówka zapewniała dzieciom różnorodne formy pomocy diagnostyczno - terapeutyczno - edukacyjnej na terenie szkoły prowadzone przez nauczycieli i specjalistów w ramach indywidualnych zajęć terapeutycznych z psychologiem, pedagogiem, terapeutą pedagogicznym, doradcą zawodowym, rozmów wychowawczych, motywacyjnych, zajęć socjoterapeutycznych, z terapeutą SI(terapeuta integracji sensorycznej), zajęć warsztatowych z zakresu psychoedukacji i profilaktyki prowadzonych przez pedagogów, doradcę zawodowego i psychologa oraz pracownika Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sandomierzu w formie warsztatów zawodoznawczych dla uczniów klas III gimnazjum i VIII. Został powołany do życia Uniwersytet Rodziców, w ramach którego przeprowadzono 4 cykle spotkań edukacyjnych dla wszystkich rodziców i wychowawców, mieszkańców miasta pt. Szkoła dla rodziców i wychowawców wg. Scenariuszy Mazlish i Faber „Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły.” Kolejny cykl został zaplanowany na luty 2019 roku. Szkoła zapewniała również rodzicom bezpłatne porady i konsultacje z psychologiem i pedagogiem oraz udzielała informacji gdzie oprócz szkoły mogą z takich porad korzystać (PIK, Poradnia Psych.-Ped. Miejski Ośrodek Rozwoju Osobistego). Prowadzone były spotkania mediacyjne dla rodziców pozostających w separacji lub po rozwodach w celu uzyskania porozumienia dotyczącego opieki nad dzieckiem. Promowany był zdrowy styl życia poprzez realizowanie różnych form w tym zakresie tj. programy profilaktyczne: Program Edukacji Antynikotynowej,” Nie Pal przy mnie proszę” klasy IV - VI, „Śniadanie daje moc” oraz „Owoce w szkole” klasy I - III, Zachowaj trzeźwy umysł” klasy IV - IV, „Europejski kodeks walki z rakiem” klasy IV - VI, teatr profilaktyczny kl. I VI oraz profilaktyki uzależnień

substancyjnych i behawioralnych. Program realizowany był w porozumieniu z Urzędem Miasta i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zajęcia poprowadził specjalista ze Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki w Kielcach.

Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Sandomierzu współpracowało z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu w ramach zabezpieczenia ciepłych posiłków dla 1 uczennicy z rodziny posiadającej ubogie zasoby finansowe.

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjny „Radość Życia” w ramach przyjętego harmonogramu działań realizował następujące cele i zadania:

- 1) w zakresie minimalizacji zjawiska dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych wzmacniano kompetencje rodzicielskie poprzez organizację grup wsparcia dla rodziców, udział w warsztatach prowadzonych przez psychologów NPPP (Niepublicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) w Sandomierzu oraz ich pedagogizację np. ustalanie właściwych granic i rozwiązywania problemów w postępowaniu z dziećmi. Promowano zdrowy model rodziny-prelekcje, spotkania z lekarzami, dietetykiem, pomoc rodzicom w wychowaniu dzieci oraz otoczenia specjalistyczną pomocą medyczną. Nawiązano współpracę z instytucjami i organizacjami z terenu gminy Sandomierz zajmującymi się pomocą rodzinie takich jak: OPS, Sąd, PERRON, PCPR, PPP (Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) w Sandomierzu. Dzięki tej współpracy udało się udoskonalić umiejętności rodzicielskie, pozyskać pomoc finansową oraz zapewnić wyjazd rehabilitacyjny na turnus, zieloną szkołę. W ramach wspólnych działań udało się objąć kształceniem specjalnym trójkę dzieci potrzebujących specjalnego wsparcia i objęcia zajęciami w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju;
- 2) w zakresie zapewnienia zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych podjęto ścisłą współpracę z asystentem rodziny, wspierano rodziny w zakresie organizacji czasu wolnego - wyjścia do kina, na basen, ogniska, dyskoteki, wycieczki, wyjazdy, pielgrzymki sprzyjające rehabilitacji zdrowotnej oraz uspołecznianiu wychowanków;
- 3) we współpracy z placówkami oświatowymi- Szkołą Podstawową nr 3, OPS, PCPR, Świetlicą Środowiskową, Urzędem Miasta prowadzono integracyjne zajęcia teatralne „Razem tak wiele to słowo znaczy”, konkursy plastyczne, spotkania zespołu osób pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej i Ośrodka Rehabilitacyjno- Edukacyjnego „Radość Życia”.

Przedszkole Nr 1

1. Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych, promowanie zdrowego modelu rodziny :
- 1) Promowanie zdrowego modelu rodziny poprzez organizowanie rodzinnych wyjazdów z okazji Dnia Dziecka, rodzinnych rajdów pieszych, pikników rodzinnych w plenerze -Święto Rodziny;
- 2) Organizowanie zajęć otwartych dla rodziców, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych, kołędowanie;
- 3) Wspólna wycieczka z mamą do teatru muzycznego w Lublinie;
- 4) Święto Babci i Dziadka w przedszkolu;
- 5) Realizacja programu profilaktycznego „Wychowanie do wartości”;
- 6) Prowadzenie kampanii „ Mamo tato nie pal więcej ”, „ Mamo tato wolę wodę”;
- 7) Aktywne włączenie się w obchody ogólnopolskiego dnia Praw Dziecka „Nie ma dzieci są ludzie”
- 8) Udział dzieci w konkursie profilaktycznym „Jestem wartościowy /a”;
- 9) Udział dzieci w zawodach sportowych, współzawodnictwo z uczniami klasy I Szkoły Podstawowej nr 1;
- 10) Organizacja konkursu rodzinnego „Polska moja ojczyzna”;
- 11) Rodzinne czytanie bajek w poszczególnych grupach wiekowych;
- 12) Rodzinne świętowanie pieczonego ziemniaka w leśniczówce „Bażant” w Czyżowie Szlacheckim;
- 13) Współpraca z Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rodziny zastępczej;

- 14) Planowanie i organizowanie wewnętrznych projektów edukacyjnych propagujących integrację z dziećmi niepełnoprawnymi „Tydzień Tęczowej Integracji”, „Zaświeć się na niebiesko dla autyzmu”;
 - 15) Współorganizowanie projektu edukacyjnego „Bajki bez barier” wraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Sandomierzu/.
2. Zapewnienie zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej:
- 1) Dni adaptacyjne w przedszkolu dla przyszłych przedszkolaków;
 - 2) Indywidualne konsultacje dla rodziców;
 - 3) Udział w akcjach charytatywnych: Góra Grosza -org. Towarzystwo „Nasz dom”, akcja „Zimowa paczka dla zwierzązka” zbieranie karmy dla czworonogów Przytuliska przy Przemysłowej, akcja „Zbieramy zakrętki dla podopiecznych Hospicjum im. Małego Księcia” w Lublinie, Akcja charytatywna zbiórka Pluszowych maskotek na rzecz podopiecznych Szpitala na oddziale dziecięcym w Sandomierzu z aktywnym udziałem rodziców, „Gorączka złota i srebra” akcja PCK -zbiórka na zakup wyprawek szkolnych dla dzieci z najbardziej potrzebujących rodzin;
 - 4) Realizacja programu „Bezpieczny przedszkolak” przy współpracy Grupy Ratownictwa Przedmedycznego przygotowanie dziecka do bezpiecznych wakacji, organizowanie i prowadzenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem poprzez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów w formie: zajęć rozwijających uzdolnienia i predyspozycje, zajęć rewalidacyjnych- dzieci posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęć specjalistycznych- logopedycznych, zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń dla rodziców;
 - 5) Udział dzieci i rodziców w różnych konkursach plastycznych; przedszkolnych, regionalnych, ogólnopolskich;
 - 6) Realizowanie programu Przedsiębiorczość od przedszkola, rozwijanie kompetencji przedsiębiorczości, kształtowanie dyspozycji do bycia przedsiębiorczym oraz prezentowanie swoich kompetencji zawodowych przez rodziców naszych wychowanków.
3. Zapewnienie dostępności poradnictwa i wsparcia specjalistycznego:
- 1) Współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną;
 - 2) Współpraca z psychologiem;
 - 3) Realizacja programu adaptacyjnego „Przyjazne przedszkole”;
 - 4) Prowadzenie stałej diagnostyki dzieci;
 - 5) Spotkanie informacyjne na terenie przedszkola z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na temat „Jak pomóc dziecku radzić sobie z negatywnymi emocjami”;
 - 6) Indywidualne konsultacje z psychologiem;
 - 7) Indywidualne konsultacje z nauczycielami przedszkola;
 - 8) Konsultacje z logopedą;
 - 9) Konsultacje indywidualne z dyrektorem przedszkola;
 - 10) Gazetki tematyczne dla rodziców (postawy rodzicielskie, wychowanie bez stresu);
 - 11) Udział rodziców w zajęciach otwartych;
 - 12) Prowadzenie diagnostyki i obserwacji pedagogicznej ukierunkowanej na rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci oraz wspomaganie funkcji procesów poznawczych i funkcji psychomotorycznych dzieci, wyszczególnienie dzieci do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
 - 13) Dni adaptacyjne w przedszkolu dla przyszłych przedszkolaków;
 - 14) Spotkanie dla rodziców przyszłych przedszkolaków „Jak przygotować dziecko do przedszkola” ;

- 15) Przekazywanie informacji, komunikatów dla rodziców w formie broszur, plakatów; oraz umieszczenie ich na stronie internetowej przedszkola, informacji od Policji, Kuratorium Oświaty, Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Przedszkole Nr 3

Zadania placówki realizowane były poprzez podejmowanie szczegółowych działań takich jak:

- 1) pomoc dzieciom w pokonywaniu trudności w nauce, praca wyrównawcza w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
- 2) wspieranie rozwoju dziecka;
- 3) rozwijanie zainteresowań i uzdolnień;
- 4) podnoszenie świadomości edukacyjnej rodziców poprzez pedagogizację;
- 5) wdrażanie wychowanków do przestrzegania zasad współżycia społecznego;
- 6) kształtowanie właściwego stosunku i motywacji do nauki i pracy;
- 7) podnoszenie poziomu kultury osobistej wychowanków;
- 8) uczenie szacunku wobec innych osób;
- 9) eliminowanie zburzeń zachowania, agresji, przemocy, wulgarności, współpraca z rodziną wychowanka, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- 10) podtrzymywanie emocjonalnej więzi dziecka z rodziną;
- 11) animowanie środowiskowej działalności na rzecz dziecka i rodziny, dostępu do informacji;
- 12) wdrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 13) zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego;

Działania te realizowane były poprzez:

- 1) prelekcje dla rodziców prowadzone przez specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z Sandomierza na temat: „Wpływ rodziców na wychowanie dzieci”;
- 2) „Rozwój emocjonalno-społeczny dzieci w wieku przedszkolnym” „Gotowość szkolna sześciolatków”;
- 3) Realizacja programu profilaktycznego „Zdrowy i bezpieczny przedszkolak” i wychowawczego „Świat wartości przedszkolaka”, Programu adaptacyjnego „Wsparcie na starcie”;
- 4) Analizowane były bieżące problemy wychowawcze pojawiające się w poszczególnych grupach,
- 5) Przekazywane były informacje podczas spotkań z rodzicami, konsultacji w celu ustalenia wspólnych działań i profilaktyki;
- 6) W przedszkolu były w widocznym miejscu udostępnione tablice informacyjne o grupie oraz tabliczki „Szybkich kontaktów”;
- 7) Do imprez grupowych włączali się zawsze rodzice;
- 8) Wspólnie z rodzicami zorganizowano uroczystości Pasowania na Przedszkolaka, Święto Niepodległości, Przegląd Kolęd i Pastorałek, Wigilie grupowe, Mikołajki, Zabawę karnawałową, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Mamy i Taty, Pożegnanie przedszkola;
- 9) Rodzice współuczestniczyli w wycieczkach grupowych;
- 10) W przedszkolu wisiała skrzynka inicjatyw gdzie rodzice mogli wrzucać swoje propozycje dotyczące przedszkola;
- 11) Organizowane były zajęcia o tematyce społecznej -jak należy postępować, jak się zachować w trudnej sytuacji, dzieci poznawały swoje prawa i obowiązki;
- 12) W I i III części dnia były organizowane zajęcia z dziećmi, które miały trudności w małej i dużej motoryce, spostrzegawczości wzrokowej, słuchowej, pamięci, edukacji matematycznej;
- 13) W przedszkolu były organizowane zajęcia kulinarne dla dzieci w ramach Kuchcikowa;
- 14) Rodzice przychodzili do przedszkola, aby opowiadać o swoich zawodach, dzielić się swoimi pasjami, czynnie brali udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom” ;
- 15) Dzieci uczestniczyły w corocznej akcji: „Góra Grosza”;
- 16) Zorganizowana była zbiórka karmy dla psów dla Schroniska na ul. Wiśniowej;

- 17) Realizowano Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” - zajęcia edukacyjne dla dzieci i rodziców, przekazanie ulotek na temat szkodliwości dymu papierosowego;
- 18) Dzieci brały udział w projekcie „Czytamy na zdrowie”, który miał na celu zwiększenie świadomości n/t zdrowego odżywiania;
- 19) Realizowany był projekt edukacyjny z udziałem rodziców „100 lat dla Niepodległej”;
- 20) Dzieci uczestniczyły w spotkaniach z Policją, Strażą Miejską, lekarzem, PCK, Sanepidem, Żołnierzami, Inspektorem BHP - wycieczki, spotkania, próbna ewakuacja;
- 21) Prowadzone były rozmowy, pogadanki, dyskusje, rozwiązywanie zagadek;
- 22) Prowadzono rozmowy z wykorzystaniem historyjek obrazkowych (zabawy zapalkami, niebezpieczne zabawy, na ulicy);
- 23) Organizowano spotkania z pielęgniarką z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
- 24) Organizowano wystawy plastyczne o tematyce pro- bezpiecznej;
- 25) Realizowano programy z zakresu stymulowania postawy badawczej „Odkrywam świat-czyli doświadczam i eksperymentuję” oraz „Małe spotkania z wielką nauką” dla dzieci;
- 26) Rozmowy indywidualne - konsultacje z rodzicem nt. dziecka;
- 27) Prowadzona była Księga absolwentów Przedszkola nr 3 - przeprowadzono ankietę w celu zdobycia informacji dotyczącej losów absolwentów, a przede wszystkim ich przygotowania do rozpoczęcia nauki w szkole;
- 28) Absolwenci przedszkola zapraszani byli i włączani w różne przedsięwzięcia takie jak: czytanie bajek przedszkolakom, prezentacja swoich pasji, zainteresowań poprzez spotkania z przedszkolakami;

Przedszkole Nr 5

Placówka współpracowała z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w ramach finansowania posiłków dla dzieci. W 2018 roku z tej formy pomocy korzystało 9 dzieci. W ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie pomocą została objęta 1 rodzina. Zwolniono dzieci z rodzin z trudnościami finansowymi z opłat ubezpieczenia, wyprawki, ponoszenia wpłat na teatryki, spektakle, finansowano zakup kart pracy, dofinansowano lub finansowano wycieczki wyjazdowe. Przedszkole współpracowało z asystentami rodziny oraz placówkami wspierającymi rodzinę, wyrównującymi szanse edukacyjne dzieci.

Od kilku lat realizowany był program profilaktyczny „W zdrowym ciele, zdrowy duch” jako promowanie zdrowego trybu życia i zdrowia, „Akademia Zdrowego Przedszkolaka”, „Akademia Aquafresh”, projekt edukacji zdrowego żywienia „Przedszkolaki tropią smaki”, miejski konkurs plastyczny „Jestem wartościowa/y”. Organizowane były spotkania z Policją, Strażą Pożarną, zajęcia logopedyczne, zajęcia karate i kółko teatralne. Dzieci objęte były pracą wyrównawczą, zajęciami kompensacyjno-korekcyjnymi, logopedycznymi.

Przedszkole Nr 6

Placówka zapewniała ciepłe posiłki dla wszystkich dzieci (w tym także dla dzieci z decyzjami z OPS), opłacała dzieciom z rodzin z trudnościami finansowymi wycieczki i wyjazdy edukacyjne, zwalniała dzieci z ubezpieczenia, wyprawki, ponoszenia wpłat na teatryki, spektakle. Przedszkole współpracowało z asystentami rodziny oraz innymi placówkami wspierającymi rodzinę.

W 2018r. podejmowane były działania w zakresie podniesienia świadomości społecznej, opracowania i upowszechniania zagadnień edukacyjno- wychowawczych wśród rodziców: „Bądź przyjacielem swojego dziecka”, „Okno dziecięcych możliwości”, „Dekalog rodziców”, „Smartfon i tablet nie jest zabawką dla dziecka” „Trudne zachowania dziecka, jak sobie z nimi radzić”. Przedszkole współpracowało z placówkami wspierającymi rodzinę, wyrównującymi szanse edukacyjne dzieci, wspomagało rozwój dzieci. Dzieci uczestniczyły w zajęciach z gimnastyki korekcyjnej, nauki gry w szachy, integracji sensorycznej, robotyki realizowanych w ramach projektu „Rozwijamy nasze talenty”. Organizowane były zajęcia wspomagające osiągnięcie dojrzałości szkolnej. Prowadzone było

kółko plastyczne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla dzieci z trudnościami w nauce. Rodzice mieli zapewnioną pomoc w organizowaniu zajęć nauki pływania na basenie „Błękitna fala”.

Przedszkole Nr 7

Placówka w 2018 roku zapewniała wyżywienie dla dzieci wskazanych przez OPS, częściowe zaopatrywanie dzieci w materiały papiernicze niezbędne do wykonywania prac w czasie zajęć dydaktycznych, tworzenie i realizowanie programów wspomaganie rozwoju i uzdolnień dzieci, prowadzenie obserwacji z zastosowaniem arkuszy gotowości szkolnej.

Opracowywane były indywidualne programy dla dzieci sprawiających trudności wychowawcze bądź trudności edukacyjne. Prowadzone były zebrania dla rodziców o tematyce związanej z radzeniem sobie z trudnościami wychowawczymi oraz konsultacje z rodzicami w celu wspierania procesu edukacyjnego z trudnościami w nauce lub zachowaniu oraz konsultacje ze specjalistami- psycholog, pedagog, lekarz. Do przedszkola w pierwszej kolejności rekrutowane były dzieci matek lub ojców samotnie wychowujących dzieci bądź rodzin zastępczych. Czas pobytu dziecka w przedszkolu dostosowany był do zapotrzebowania rodziców. Dzieci posiadające trudności w nauce uczestniczyły w zajęciach korekcyjno-wyrównawczych. Placówka zatrudniała pedagoga, psychologa w celu prowadzenia terapii pedagogicznej, psychologicznej. Dzieci były objęte pomocą logopedyczną. Przedszkole współpracowało z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, MOSiR. We wszystkich grupach wiekowych realizowany był Program profilaktyki „Bezpieczny przedszkolak”. Organizowane były wycieczki autokarowe dla dzieci i rodziców, piknik rodzinny w Parku Piszczele.

Dzieci uczestniczyły w konkursie „Nie zapominajmy o zdrowym stylu życia”, zawodach sportowych na stadionie. Została zorganizowana „Galeria zdrowia”- wystawa prac dzieci związanych tematycznie ze zdrowiem oraz zajęcia „Trzymaj formę”- inspirowanie dzieci do twórczej aktywności ruchowej przez zabawy ruchowe i ćwiczenia poranne z wykorzystaniem różnorodnego sprzętu sportowego i przyborów, „Sport to zdrowie każdy ci to powie”- wycieczki do obiektów sportowych (basen, stadion, korty tenisowe, siłownia na powietrzu) promowanie postaw prozdrowotnych i aktywnego spędzania wolnego czasu , zachęcanie do uprawiania dyscyplin sportowych, „Przedszkolny aerobik”- zabawy przy muzyce.

W przedszkolu prowadzone były spotkania z rehabilitantką „Zdrowe plecy zdrowe nóżki nie chodzimy jak kaczuśki”- ćwiczenia pod okiem specjalisty oraz cykliczne warsztaty kulinarne dla dzieci przy współpracy z Zespołem Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich samodzielne przygotowywanie posiłków. Realizowano projekt profilaktyczno- edukacyjny „Czytamy na zdrowie”. Dzieci brały udział w przedstawieniach teatralnych o tematyce zdrowotnej.

Przeprowadzono badania przesiewowe logopedyczne i objęto dzieci terapią logopedyczną, umożliwiono rodzicom kontakt ze specjalistami- psycholog, pedagog, organizowano pomoc psychologiczno-pedagogiczną w formie powoływania zespołów na terenie placówki i przeprowadzono terapię z dziećmi wymagającymi pomocy.

Umożliwiono indywidualne kontakty rodziców dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z psychologiem pedagogiem, logopedą, terapeutą.

Udostępniono kontakty ze specjalistami w zależności od potrzeb.

Świetlica Środowiskowa działająca w dwóch punktach:

- 1) ul. Słowackiego 15
- 2) ul. Portowa 24

zapewniała dzieciom i młodzieży na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum opiekę, pomoc w nauce, zajęcia kompensacyjno- korekcyjne, zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania dzieci tj. plastyczne, sportowe, artystyczne, ruchowe. Świetlice działały od poniedziałku do piątku w godz. od 12.00 do 18.00. W okresie przerw w nauce szkolnej tj. w wakacje i ferie w godz. od 7.00 do 16.00. W świetlicy obchodzone były święta okolicznościowe i narodowe, były organizowane imprezy przez inne instytucje lokalne. Dzieci na co dzień socjalizowały się w grupie rówieśniczej i nie tylko.

Świetlica ściśle współpracowała z Polskim Czerwonym Krzyżem Oddział w Sandomierzu, Domem Pomocy Społecznej w Sandomierzu, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu (psycholog, asystenci rodzin, pracownicy socjalni), Komendą Powiatową Policji w Sandomierzu (dzielnicy), Grupą Diabetyków Oddział Sandomierz, Stowarzyszeniem TSA Sandomierz (stowarzyszenie zajmujące się promowaniem sportu), Placówką Wsparcia Dziennego „Przystanek Błonie”.

Prowadzona była działalność o charakterze socjoterapeutycznym w odniesieniu do dzieci przejawiających trudności adaptacyjne, zaburzenia zachowania i emocji, wzrastających w rodzinach dysfunkcyjnych, zagrożonych podejmowaniem zachowań ryzykownych i niedostosowaniem społecznym.

W 2018 roku realizowane były programy:

- 1) Opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla trzech grup wiekowych;
- 2) Program profilaktyczno- terapeutyczny „Mydło i powidło” dla wychowanków świetlicy z kl. I-III szkoły podstawowej;
- 3) Program profilaktyczno- terapeutyczny „Uczę się być przyjacielem” dla wychowanków świetlicy z kl. IV- VI szkoły podstawowej;
- 4) Program profilaktyczno- terapeutyczny „Kreatywność na co dzień” dla uczniów oddziałów gimnazjum;
- 5) Program „Podróż ku wartościom” dla wychowanków świetlicy z kl I- III szkoły podstawowej;
- 6) Program „Porozumienie bez przemocy” dla wychowanków świetlicy z kl. IV- VI szkoły podstawowej;
- 7) Program „Ja też potrafię” dla wychowanków świetlicy z kl. I-III oddział gimnazjum;
- 8) udział w projekcie realizowanym przez Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Seniora” działającym przy Domu Pomocy Społecznej pt. „Aktywizacja międzypokoleniowa osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży”.

KONIEC FERII

14.02.2018r. Walentynki. Poczta walentynkowa. Recytacja przygotowanych wierszy walentynkowych. Wyjście na Stare Miasto — Studnia Pełna Miłości

08.03.2018r. Obchody Dnia Kobiet. Kącik kosmetyczny. Pogadanka na temat dbania o higienę osobistą.

23.03.2018r. Pierwszy Dzień Wiosny. Recytacja autorskich wierszy o Wiośnie.

28.03.2018r. Wspólne biesiadowanie przy wielkanocnym stole.

20.04.2018r. Przedstawienie z okazji Dnia Ziemi - „Jak rozweselić Panią Ziemię”

27.04.2018r. Spotkanie z p. Edytą Masternak wolontariuszką w Ośrodku dla trędowatych w Indiach.

15.05.2018r. Obchody Dnia Rodzin. Piknik rodzinny w Parku Piszczele.

28.05.2018r. Obchody Dnia Matki. Przedstawienie, rozdanie laurek dla mam.

01.06.2018r. . Obchody Dnia Dziecka wraz z Seniorami z DPS.

14.06.2018r. Udział w Marszu z Okazji Światowego Dnia Krwiodawcy

22.06.2018r. Dzień Ojca - Przygotowanie laurek

WAKACJE

W okresie wakacji Świetlica Środowiskowa realizowała wszystkie działania wg Planu na Wakacje włączając się do akcji „Lato w mieście” oraz „Podwórkowy wychowawca”.

Dzieci również korzystały z basenu letniego.

25.06.2018r. „3,2, 1 start” -rozpoczęcie wakacji

29.06.2018r. Impreza integracyjna na Bulwarze Piłsudskiego „Wisło- Disco” zorganizowana wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

02.07.2018r. Spotkanie z przedstawicielem Policji. Bezpieczeństwo podczas wakacji

Zajęcia realizowane 03.07.2018r - 17.07.2018r:

- „Ludzik Lego na wakacjach” zajęcia plastyczne,
- „Spiner” zabawka DiY,

- „Letnie kwiaty” zajęcia plastyczne,
- Zajęcia stolikowe, rebusy, łamigłówki,
- „Grzechotki” zajęcia z elementami sensoryki,
- „Prawdziwy przyjaciel” zabawy integracyjne,
- „Mój wakacyjny portret” zajęcia plastyczne,
- Ruch to zdrowie” zajęcia sportowe,
- DiY- kamyki własnoręcznie robione z kleju na gorąco,
- Wakacyjny kino maniak w każdy piątek.

17.07.2018r. "Zrób to sam fajny slime" zajęcia z wykorzystaniem produktów spożywczo-chemicznych.

Zajęcia realizowane 18.07.2018r. -27.08.2018r.:

- „Just Dance” Turniej tańca,
- „Jesteśmy zgraną grupą” — zajęcia integracyjne,
- „Moja złość”- zajęcia w kręgu,
- „Letnia lemoniada”- zajęcia plastyczne,
- „Kolorowe banki mydlane”,
- „Komunikujemy się ze sobą” zajęcia integracyjne,
- „Pocztówka z wakacji”- zajęcia plastyczne,
- „Flamingi”. zajęcia plastyczne,
- „Tor przeszkód”- zajęcia sportowe,
- „Podwórkowy raj” zajęcia plastyczne, projektowanie gospodarstwa,
- „Tęczowy statek — zajęcia plastyczne,
- „Wakacyjne akwarium”- zabawy z solą i kredą.

27.07.2018r. „Poszukiwacze skarbów. Podchody. Zabawa w plenerze,

09.08.2018r. „Rusz głową „. Rebusy, quizy, krzyżówki,

28.08.2018r. „Talenciarnia” — pokaz talentów,

30.08.2018r. Wycieczka do Energetycznego Centrum Nauki w Kielcach jako podsumowanie akcji „Podwórkowy wychowawca”,

31.08.2018r Dyskoteka na zakończenie wakacji.

KONIEC WAKACJI

21.09.2018r. Udział w Marszu Pokoju,

28.09.2018r. Wspólne czytanie w ramach Ogólnopolskiego Dnia Głośnego czytania,

12.10.2018r. Wycieczka do Kielc do manufaktury karmelu oraz do Muzeum Zabawek,

31.10.2018r. Halloween,

02.11.2018r. zajęcia tematyczne z cyklu kultywowania i poszanowania tradycji,

Wyjście z dziećmi na pobliski cmentarz w celu zapalenia zniczy,

30.11.2018r. „Andrzejki” Impreza integracyjna w Świetlicy na ul. Portowej,

5.12.2018r. Udział w VII Przeglądzie Spektakli Profilaktycznych,

6.12.2018r Obchody Mikołajek- obdarowywanie się prezentami nie materialnymi,

21.12.2018r. Uczestniczenie w wigilii miejskiej.

WAŻNE WYDARZENIA ŚWIETLICA PRZY UL. PORTOWEJ 24

22.01.2018r. Obchody Dnia Babci i Dnia Dziadka. Występ dzieci, poczęstunek, zabawy min. kalambury.

FERIE

W okresie ferii Świetlica Środowiskowa zrealizowała wszystkie działania wg Planu na Ferie włączając się do akcji „Zima w mieście”

13.02.2018r. „Bezpieczne Ferie” -spotkanie profilaktyczno- edukacyjne z policjantem dzielnicowym.

13.02.2018r. Bal karnawałowy - „Black and White”

KONIEC FERII

21.02.2018r. Obchody „Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego”,
12.03.2018r. Występ dzieci w DPS z okazji Dnia kobiet,
21.03.2018r. Topienie marzanny wraz z policjantami,
27.03.2018r. Spotkanie wielkanocne przy świątecznym stole,
20.04.2018r. Obchody Światowego Dnia Ziemi,
15.05.2018r. Zajęcia integracyjny, wizyta uczniów ze szkoły Podstawowej we Mściowie, teleturniej „Kocham Cię Polsko”,
24.05.2018r. Piknik Rodzinny- obchody Dnia Rodzin. Wspólne zabawy dzieci i ich Rodzin;
05.06.2018r. Obchody Dnia dziecka wraz z Seniorami z DPS;
18.06.2018r. Stworzenie strefy kibica „Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej 2018r.

WAKACJE

W okresie wakacji Świetlica Środowiskowa zrealizowała wszystkie działania wg Planu na Wakacje włączając się do akcji „Lato w mieście” oraz „Podwórkowy wychowawca”.

Dzieci również korzystały z basenu letniego.

25.06.2018r. Spotkanie z policjantem „bezpieczne wakacje”.
29.06.2018r. Impreza integracyjna na Bulwarze Piłsudskiego „Wisło- Jjisco” zorganizowana wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu.
03.07.2018r. zajęcia manualne w DPS z uczestnikami programu „Uśmiech Seniora” 04.07.2018r. zajęcia z cyklu „Akademia Małych Detektywów” we współpracy z przedstawicielami policji

Zajęcia realizowane 02.07.2018r. - 17.07.2018r.:

- „Wakacyjny miszmasz” zajęcia twórcze wg pomysłów dzieci. Turniej tenisa stołowego;
- „Akademia Małych detektywów” zajęcia detektywistyczne;
- „W strefie muzyki i tańca” w rytmie hip- hop;
- „Miasta Małych Projektantów” Paryż;
- „Wakacyjny Kinomaniak” Sekretne życie zwierzątek domowych”;
- „Zajęcia sportowe” zrób to w minutę.;
- Zajęcia relaksacyjne „Wędrówki”;

25.07.2018r. drugie zajęcia z cyklu Akademia Młodych Detektywów;

13.08.2018r. Obchody „Światowego Dnia Leworęcznych” impreza zorganizowana wspólnie z II oddziałem Biblioteki Miejskiej;

30.08.2018r. Wycieczka do Energetycznego Centrum Nauki w Kielcach jako podsumowanie akcji „Podwórkowy wychowawca”.

KONIEC WAKACJI

10.09.2018r. Obchody „Dnia dobrej wiadomości”;

11.09.2018r.- 13.09.2018r. zajęcia otwarte dla uczniów klas pierwszych Szkoły Podstawowej nr 3 w Sandomierzu;

28.09.2018r. Obchody Dnia Głośnego Czytania;

12.10.2018r. Wycieczka do Kielc do manufaktury karmelu oraz do Muzeum Zabawek;

21.10.2018r. Halloween;

08.11.2018r. Zajęcia edukacyjne dotyczące Święta Odzyskania Niepodległości;

30.11.2018r. Impreza integracyjna „Andrzejki”;

21.12.2018r. Uczestniczenie w wigilii miejskiej;

Wychowankowie świetlicy- działalność artystyczna:

05.12.2018r. Udział w VII Przeglądzie Spektakli Profilaktycznych w Sandomierzu wyróżnienie za „Przekaz dostosowany do wieku odbiorców”.

21.12.2018r. Występ wychowanków podczas wigilii miejskiej na Rynku Starego Miasta.

Szkolenia pracowników:

5 pracowników wzięło udział w konferencji pt. „Uzależnienia a przemoc. Metody i kierunki pracy z rodziną”. 5 pracowników wzięło udział w szkoleniu „Bezpieczna szkoła” 4 pracowników są skorzystało z superwizji pracy własnej.

Działalność **Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej** obejmuje 5 podstawowych obszarów:

- 1) Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna;
- 2) Terapia zaburzeń rozwojowych;
- 3) Terapia psychologiczna dzieci, młodzieży i ich rodzin, interwencja kryzysowa;
- 4) Doradztwo zawodowe;
- 5) Profilaktyka i psychoedukacja.

W roku szkolnym 2017/2018 Poradnia objęła specjalistyczną opieką:

- 1) dzieci do lat 3;
- 2) dzieci w wieku przedszkolnym;
- 3) uczniów szkół podstawowych;
- 4) uczniów gimnazjów;
- 5) uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- 6) młodzież nieuczącą się.

Na bieżąco udzielano rodzicom porad bez badań, w tym były to także rozmowy wspierające oraz rozmowy instruktażowe.

Przeprowadzono konsultacje z:

- 1) dyrektorami i nauczycielami;
- 2) pedagogami i wychowawcami;
- 3) wychowawcami placówek opiekuńczo wychowawczych;
- 4) innymi osobami, tj. asystentami rodziny, kuratorami sądowymi, itp.

Pracownicy uczestniczyli w mediacjach szkolnych mających na celu rozwiązywanie konfliktów między uczniami i rodzicami.

Przez cały rok udzielano pomocy dzieciom, młodzieży i ich rodzinom w ramach terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej.

1. Diagnoza Psychologiczno-Pedagogiczna

W roku szkolnym 2017/2018 prowadzono:

- 1) indywidualne badania psychologiczne;
- 2) indywidualne badania pedagogiczne;
- 3) indywidualne badania logopedyczne;
- 4) badania związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia kariery zawodowej.

Badania diagnostyczne prowadzono głównie w Poradni, a w uzasadnionych przypadkach także w środowisku domowym.

Wykonywano również badania na terenie przedszkoli i szkół. Były to badania pilotażowe, które przeprowadzano realizując zapotrzebowanie złożone przez dyrektorów podczas konsultacji.

Logopedzi przeprowadzili badania mowy u dzieci w Poradni oraz diagnozę logopedyczną na terenie placówek oświatowych.

We wszystkich placówkach po diagnozie zostały przeprowadzone konsultacje z rodzicami, nauczycielami i dyrektorami placówek na temat wad wymowy dzieci. Przekazano także informację dotyczące terapii logopedycznej w Poradni.

2. **Terapia zaburzeń Rozwojowych.**

1) Terapia logopedyczna.

U dzieci z normą intelektualną występowały wady artykulacyjne (nieprawidłowa realizacja głosek sz, ż/rz, cz, dż, s, z, c, dz oraz r, alalia prolongata, opóźniony rozwój mowy). Z terapii logopedycznej korzystały także dzieci z głębokim niedosłuchem oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym. Zrealizowano z nimi zajęcia specjalistyczne, które miały na celu korygowanie wad wymowy i innych zaburzeń językowych, kształtowanie umiejętności budowania wypowiedzi poprawnych pod względem gramatycznym i słownikowym. Udzielano także indywidualnych porad bez badań, prowadzono rozmowy instruktażowe z rodzicami. Były to porady wspomagające prawidłowy rozwój mowy, ocenę poziomu i właściwości narządów mowy na różnych etapach rozwoju dziecka, pokaz ćwiczeń usprawniających narządy mowy, itp.

Logopedzi byli także w ciągłym kontakcie z nauczycielami i dyrektorami placówek, do których uczęszczały dzieci objęte terapią. Ich współpraca polegała na konsultacjach, przekazywaniu informacji po badaniach oraz wskazówek do pracy.

W roku szkolnym 2017/2018 zorganizowano spotkanie konsultacyjno-szkoleniowe dla dyrektorów, pedagogów i psychologów placówek i szkół z powiatu sandomierskiego i nie tylko. Spotkanie „Uczeń niepełnosprawny w szkole ogólnodostępnej i organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle obowiązujących przepisów prawa oświatowego” dotyczyło zmian w zakresie organizacji i świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wynikającej z wprowadzenia nowelizacji obowiązującej od 1 września 2017 r. Spotkanie prowadziła starsza wizytator Pani Maciejewska z Kuratorium Oświaty w Kielcach.

Drugie spotkanie zorganizowano dla placówek, szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół podstawowych powiatu sandomierskiego. Było to szkolenie „Wsparcie ucznia z niepełnosprawnością zgodnie z przepisami Prawa Oświatowego”. Spotkanie prowadzone było przez Panią Lidię Klaro-Celej.

W ramach Poradni był prowadzony Punkt Konsultacyjny dla rodziców, uczniów, nauczycieli, dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek oraz zespoły merytoryczne (współpraca z nauczycielami, pedagogami, asystentami rodzin — wg potrzeb). Punkt Konsultacyjny działał w piątki od 12-tej do 13-tej.

2) Terapia pedagogiczna.

Przeprowadzono zajęcia w zakresie doskonalenia umiejętności szkolnych i technik czytania i pisanie, utrwalania poprawnej pisowni poprzez opanowywanie zasad ortografii, kształtowania umiejętności czytania ze zrozumieniem, wdrażania do płynności wypowiedzi, doskonalenia podstawowych wiadomości dotyczących pojęcia liczby i umiejętności matematycznych, stymulowania i usprawniania rozwoju funkcji psychomotorycznych, eliminowania emocjonalnych i społecznych konsekwencji niepowodzeń szkolnych, terapii dziecka z zespołem hiperkinetycznym, eliminowania lęków szkolnych oraz zaniedbania środowiskowego dziecka, treningu wg programu edukacyjno-terapeutycznego „Ortografitti” i „Bartek”, trudności związanych z zaburzoną lateralnością, trudności edukacyjnych oraz w zakresie procesów poznawczych, trudności edukacyjnych (trudności grafomotoryczne, zaburzenia słuchu fonematycznego, trudności z nauką pisanie, czytania, liczenia, poprawnością ortograficzną pisma).

Uczniowie uczestniczyli w terapii EEG Biofeedback. Metoda ta wykorzystuje bioelektryczną czynność mózgu do trenowania oraz modelowania dysfunkcji rozwojowych, takich jak: zaburzenie koncentracji uwagi, zaburzenie rozwoju psychomotorycznego, zaburzenia nastroju i zaburzenia snu.

Pedagodzy prowadzący zajęcia terapii pedagogicznej dużą wagę przywiązywali do współpracy z rodzicami. Porady, rozmowy terapeutyczne i instruktażowe dotyczyły zwłaszcza trudności wychowawczych, prawidłowości rozwojowych, absencji szkolnej, braku promocji, gotowości szkolnej, trudności edukacyjnych w zakresie czytania ze zrozumieniem, sprawności techniki czytania i pisanie, zdolności matematycznych, specjalnych potrzeb edukacyjnych, kompetencji komunikacyjnych, nieprawidłowości w zakresie metod i form

uczenia się, zaburzeń w integracji sensorycznej, symulowania i usprawniania rozwoju funkcji psychomotorycznych, eliminowania emocjonalnych i społecznych konsekwencji niepowodzeń szkolnych i stresu szkolnego.

- 3) W roku 2017/2018 prowadzona była terapia stymulująca rozwój z elementami integracji sensorycznej.

3. Terapia psychologiczna dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz interwencja kryzysowa.

Przeprowadzono spotkania terapeutyczne udzielając pomocy psychologicznej dzieciom i ich rodzicom. Zakres problematyki obejmował myśli samobójcze, problemy emocjonalne, problemy w relacjach społecznych, problemy wychowawcze, zagrożenie niedostosowaniem społecznym, zaburzenia koncentracji i motywacji, nieśmiałość, traumy rodzinne (po śmierci rodzica, po wypadku samochodowym, po rozwodzie) i lęki społeczne, zaburzone relacje rodzinne, trudności szkolne, zaburzenia zachowań i emocji. Poza tym psycholodzy udzielali pomocy na terenie przedszkoli i szkół w ramach punktów pomocy psychologicznej i punktów konsultacyjnych. W placówkach odbywały się indywidualne rozmowy wspierające i terapeutyczne z rodzicami, dziećmi, konsultacje z nauczycielami, dyrektorami szkół i przedszkoli, dotyczące poszczególnych uczniów. Pozwoliło to na lepsze planowanie działań wychowawczych i uzgadnianie ich z pedagogami szkolnymi i rodzicami uczniów. Psycholodzy Poradni przeprowadzili interwencje. Tematyka dotyczyła myśli rezygnacyjnych, autoagresji, problemów emocjonalnych, braku motywacji, zaburzonych relacji rodzinnych, trudności szkolnych, stanów depresyjnych, myśli samobójczych, traumy po wypadku samochodowym, nagłej śmierci matki, rozvodu rodziców (załamanie psychiczne matki).

4. Doradztwo Zawodowe.

Udzielano indywidualnych porad po badaniach zawodowych oraz indywidualnych porad zawodowych bez badań. Specjaliści Poradni prowadzili w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zajęcia aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu. Odbyły się zajęcia warsztatowe.

5. Profilaktyka i psychoedukacja

Zadania z zakresu profilaktyki i psychoedukacji wykonywali psycholodzy i pedagodzy Poradni. Na bieżąco prowadzone były konsultacje z dyrektorami placówek oświatowych, nauczycielami, pedagogami szkolnymi oraz specjalistami z różnych instytucji, takich jak: policja, sąd, pomoc społeczna, samorządy lokalne. W sprawach wychowawczych i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży współpracowano z kuratorami sądowymi- zawodowymi i społecznymi, a także z Policją.

Każdego roku przeprowadzano dużą ilość zajęć warsztatowych dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Wiele z nich było programami autorskimi psychologów i pedagogów zatrudnionych w Poradni.

Zajęcia dla uczniów: Zajęcia były organizowane w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Przedszkola: Prowadzone były zajęcia dla dzieci 5 i 6 letnich w ramach programu „Inni, a jednak tacy sami” na temat niepełnosprawności i chorób przewlekłych dzieci. Zajęcia polegały na omawianiu z dziećmi uprzednio przeczytanych im opowiadań, wspólnych rozmowach, dyskusjach i wnioskach. Celem zajęć było uwrażliwienie dzieci na potrzeby osób niepełnosprawnych i chorych. Uczenie tolerancji, empatii i zachowań prospołecznych.

Szkoły podstawowe:

Tematyka i miejsce:

Realizacja programu „Inni, a jednak tacy sami”:

- 1) „Profil edukacyjny” - test, określenie, omówienie” - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 2) Uniwersytet Kompetencji Społecznych - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 3) Akademia Twórczego Myślenia - SP nr 2 w Sandomierzu;

- 4) „Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i przemocy rówieśniczej. Jak budować dobre relacje rówieśnicze?” - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 5) Zajęcia adaptacyjno-integracyjne - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 6) „W Sieci” - program edukacyjny poświęcony bezpieczeństwu w Internecie -SP nr 2 w Sandomierzu;
- 7) „Bezpieczeństwo i zagrożenia w RV. Zasady korzystania z cyfrowych narzędzi. Cyberprzemoc. System klasyfikacji gier komputerowych PEGI” SP nr 4 w Sandomierzu;
- 8) Budowanie pozytywnych systemów wartości. Profilaktyka zachowań ryzykownych, Asertywność -sztuka odmawiania -SP nr 2 w Sandomierzu;
- 9) „Poznajemy się lepiej - gry i zabawy integracyjne” -SP nr 2 w Sandomierzu;
- 10) „Inni a jednak tacy sami” o dzieciach z cukrzycą, o dzieciach z chorobami nerek, o dzieciach z niepełnosprawnością narządu ruchu, o dzieciach z chorobami nowotworowymi, o dzieciach uczących się w klasie integracyjnej SP nr 1 w Sandomierzu;
- 11) „Trening koncentracji uwagi i pamięci” - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 12) „Kształtowanie postawy tolerancyjnej, trening asertywności ”SP nr 4 w Sandomierzu.

Gimnazja:

Tematyka i miejsce:

- 1) „Jak radzić sobie z kryzysami?” — Gimnazjum nr 2 w Sandomierzu;
- 2) „Konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów” Gimnazjum nr2 w Sandomierzu.

Szkoły ponadgimnazjalne:

Tematyka i miejsce:

- 1) „Radzenie sobie ze stresem. Planowanie nauki. Określ swój profil edukacyjny”- 1 LO w Sandomierzu;
- 2) „Cyberprzemocy. Stalking. Zagrożenia w rzeczywistości wirtualnej. Fonoholizm” -ZSTiO w Sandomierzu;
- 3) „Radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Cyberprzemocy. Bezpieczeństwo w rzeczywistości VR. Stres pod kontrolą” - ZSTiO w Sandomierzu;
- 4) „Określ swój profil edukacyjny. Umiejętności prospołeczne. Innowacyjne techniki uczenia się” — PZSE w Sandomierzu;
- 5) „Grooming. Fonoholizm” - ZSTiO w Sandomierzu;
- 6) Harmonogram zadań w przygotowaniu do egzaminu maturalnego. „Jak radzić sobie ze stresem egzaminacyjnym? Coaching kariery” - I LO w Sandomierzu;
- 7) „Wirtualny świat- szanse i zagrożenia. Cyberprzemoc. Bezpieczeństwo w rzeczywistości wirtualnej”. W Sieci” program edukacyjny poświęcony bezpieczeństwu w Internecie - ZSCKR w Mokošynie;
- 8) „Jak sobie radzić ze stresem? Zarządzanie sobą w czasie -przygotowanie do egzaminu Maturalnego. Stres pod kontrolą” - ZSCKR w Mokošynie;
- 9) „Efektywne uczenie się” - I LO w Sandomierzu,
- 10) „Lekcje tolerancji równości i szacunku. Rozwiązywanie konfliktów w sposób Konstruktywny” - ZSGiH w Sandomierzu;
- 11) „Sexting - zagrożenia i konsekwencje. Stalking - problematyka uporczywego nękania” - I LO w Sandomierzu;
- 12) „Pozytywny system wartości” - II LO w Sandomierzu;
- 13) „Porozmawiajmy zanim będzie za późno” -II LO w Sandomierzu;
- 14) „Matura a stres” - II LO w Sandomierzu;
- 15) „Procesy motywacyjne” - II LO w Sandomierzu;
- 16) „Matura a stres” -ZSTiO w Sandomierzu;
- 17) „Procesy motywacyjne” -ZSTiO w Sandomierzu;
- 18) „Budowanie adekwatnej samooceny” - I LO w Sandomierzu;
- 19) „Techniki mediacyjne” - I LO w Sandomierzu;
- 20) „Profilaktyka uzależnień” - I LO w Sandomierzu;

- 21) „Zdrowie i higiena psychiczna” -I LO w Sandomierzu;
- 22) „Kształtowanie postawy tolerancyjnej, trening asertywności” -ZSTiO w Sandomierzu;
- 23) „Konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów” - ZSCKR w Sandomierzu;
- 24) „Techniki mediacyjne” - ZSCKR w Sandomierzu.

Psychoedukacja rodziców:

Tematyka i miejsce zajęć:

- 1) Kształtowanie postawy samodzielności u dzieci w wieku przedszkolnym „Przedszkole nr 1 w Sandomierzu;
- 2) „Normy rozwojowe przedszkolaka. Jak stymulować rozwój dziecka?” - Przedszkole Naukowe „Akademia Małych Odkrywców” w Sandomierzu;
- 3) „Normy rozwojowe przedszkolaka. Jak wspierać dziecko w rozwoju?” Współpraca z przedszkolem i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną - Przedszkole Językowe „Jaś i Małgosia” w Sandomierzu;
- 4) Kształtowanie postawy samodzielności u dzieci w wieku przedszkolnym - Przedszkole nr 3 w Sandomierzu;
- 5) Jak wspierać rozwój dziecka w wieku przedszkolnym - Przedszkole nr 1w Sandomierzu;
- 6) Kształtowanie postawy samodzielności u dzieci w wieku przedszkolnym - Przedszkole nr 6 w Sandomierzu;
- 7) „Jak pomagać dziecku radzić sobie z emocjami?” — Przedszkole nr 2 w Sandomierzu;
- 8) „Nagroda i kara w procesie wychowania” - Przedszkole nr 2 w Sandomierzu;
- 9) Wspieranie rozwoju emocjonalno-społecznego dziecka”, „Współpraca rodziców na linii PPP w Sandomierzu - Przedszkole, w ramach udzielanej dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej” - Przedszkole nr 3 w Sandomierzu;
- 10) „Wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci u progu II etapu edukacyjnego” - Przedszkole nr 6 w Sandomierzu;
- 11) „Jak przygotować dziecko do roli ucznia?” - Przedszkole nr 1 w Sandomierzu;
- 12) „Twórcza aktywność dziecka. Wspieranie kreatywności w rozwoju. Od schematu – do kreatywności” - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 13) „Wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci u progu II etapu edukacyjnego” -SP nr 2 w Sandomierzu;
- 14) „Stawianie barier a twórcze wychowanie dziecka” - SP nr 2 w Sandomierzu
- 15) „Jak pracować z dzieckiem w domu wspomagając i rozumiejąc jego potrzeby” - SP nr 2 w Sandomierzu;
- 16) Zagrożenia w rzeczywistości VR - ZSTiO w Sandomierzu;
- 17) „Wpływ postaw rodzicielskich na rozwój społeczny i emocjonalny dziecka” -PZSE w Sandomierzu.

Szkolenia rad pedagogicznych

- 1) „Umiejętności asertywne w pracy nauczyciela przedszkola” -Przedszkole nr 1 w Sandomierzu;
- 2) „Kinezyjologia edukacyjna w pracy nauczyciela przedszkola” -Przedszkole Językowe „Jaś i Małgosia” w Sandomierzu;
- 3) „Projekt: Akademia Twórczego Myślenia Przedszkolaka program, założenia, zasady” - Przedszkole Językowe „Jaś i Małgosia” w Sandomierzu;
- 4) Projekt Akademia Twórczego Myślenia - program, założenia oraz zasady rekrutacji do programu. Omówienie ankiety rekrutacyjnej dla uczniów -SP nr 2 w Sandomierzu;
- 5) „Wspieranie uczniów ze spektrum autyzmu” — SP nr 2 w Sandomierzu;
- 6) „Ocenianie uczniów z dysfunkcjami rozwojowymi” —SP nr 2 w Sandomierzu;
- 7) „Autoagresja i zachowania suicydalne” - SP nr 3 w Sandomierzu;
- 8) Kształcenie specjalne, zespoły orzekające w PP-P oraz interpretacja orzeczeń - PZSE w Sandomierzu;
- 9) „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w świetle nowych przepisów oświatowych.

10) Nauczanie indywidualne” - ZSGiH w Sandomierzu.

Urząd Miejski w Sandomierzu przeprowadził w 2018 roku IV cykl programu profilaktyczno-edukacyjnego dla rodziców i wychowawców pt. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Program miał wymiar szeroko zakrojonej profilaktyki społecznej wspierającej rodzinę w jej podstawowej funkcji jaką jest wychowanie dzieci i przeciwdziałal powstawaniu patologiom życia rodzinnego i społecznego. Program poświęcony był problemom, z jakimi każdego dnia zmagali się rodzice i dzieci. Zapobiegał zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży, był profilaktyką zaburzeń emocjonalnych dzieci i młodzieży oraz patologii życia rodzinnego i społecznego. W 2018 roku programem zostało objętych 287 osób.

Jednocześnie w 2018 roku Urząd Miejski w Sandomierzu przeprowadził kampanię pn. „Zachowaj trzeźwy umysł”. Kampanie prowadzone były w formie broszur oraz ulotek rozpropagowanych w sandomierskich szkołach podstawowych oraz oddziałach gimnazjalnych. Podsumowaniem kampanii pn. „Zachowaj trzeźwy umysł” był konkurs, w którym najlepsze prace zostały wyróżnione cennymi nagrodami.

W 2018 roku zostały zrealizowane m.in. warsztaty profilaktyczne pn. „Wolni i świadomi” adresowane do młodzieży szkolnej z oddziałów gimnazjalnych Szkoły Podstawowej Nr 3 i Szkoły Podstawowej Nr 4 w Sandomierzu. W programie uwzględniono tematykę uzależnień substancyjnych i behawioralnych. W warsztatach udział wzięło ok. 150 uczniów oddziałów gimnazjalnych. Przeprowadzono również szkolenie dla kadry pedagogicznej sandomierskich szkół podstawowych pn. „Bezpieczna szkoła”. Szkolenie dotyczyło zjawiska agresji i przemocy, elementy psychologii wychowawczej w obszarze postępowania z dzieckiem nadpobudliwym psychoruchowo oraz tworzenie procedur interwencyjnych w obszarze agresji na terenie szkoły. Szkolenie zostało przeprowadzone przez Profilaktyczno-Rozwojowy Ośrodek Młodzieży i Dzieci w Łodzi. Szkoleniem została objęta 20 osobowa kadra pedagogiczna.

Jednocześnie Urząd Miejski oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu organizowała cykliczne konkursy profilaktyczne oraz przegląd spektakli profilaktycznych adresowanych do dzieci i uczniów z sandomierskich przedszkoli, szkół podstawowych oraz oddziałów gimnazjalnych.

Przy Miejskim Ośrodku Rozwoju Osobistego w Sandomierzu funkcjonował Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny, w którym można było skorzystać z bezpłatnej formy poradnictwa oraz wsparcia. W Punkcie uzyskać można pomoc: psychologa, prawnika, terapeuty uzależnień oraz specjalisty ds. przemocy w rodzinie wg. wcześniej ustalonego harmonogramu dyżurów.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Sandomierzu w roku 2018 uczestnicy zajęć terapeutycznych byli wspierani w nabywaniu i doskonaleniu przez nich kompetencji społecznych umożliwiających im jak najsprawniejsze funkcjonowanie w codziennym życiu. Pomoc psychologiczna świadczona zarówno w formie indywidualnej jak i grupowej miała charakter:

- 1) Poradnictwa psychologicznego;
- 2) Rozmów instruktażowych;
- 3) Motywowania do działań podejmowanych przez uczestników w przestrzeni społecznej (wizyty lekarskie, sprawy urzędowe, administracyjne, prawne);
- 4) Wsparcia emocjonalnego w obliczu zdarzeń trudnych i nowych;
- 5) Interwencji kryzysowej adekwatnej do bieżących potrzeb;
- 6) Wsparcia informacyjnego;
- 7) Pomocy w rozwiązywaniu konfliktów-mediacji;
- 8) Ćwiczeń, gier i zabaw stymulujących ciekawość poznawczą i prawidłowe funkcjonowanie zasobów umysłowych;
- 9) Stymulowania rozwoju zainteresowań;
- 10) Rozmów terapeutycznych mających na celu: przełamywanie lub zmniejszanie izolacji społecznej, kształtowanie adekwatnej samooceny, uświadamianie posiadanych zasobów

własnych i środowiskowych, redukcję stresu i lęku, zwiększanie świadomości motywów własnego postępowania i mechanizmów swojej choroby, nabywanie umiejętności wyciągania wniosków z własnego postępowania i przewidywania jego konsekwencji, pogłębianie wglądu w siebie, naukę konstruktywnych sposobów rozładowywania napięcia;

- 11) Treningów umiejętności społecznych mających na celu: nabywanie kompetencji komunikacyjnych adekwatnych do indywidualnych możliwości, kształtowanie postawy asertywnej, kształtowanie postawy tolerancyjnej, otwartości na odmienność innych ludzi, naukę współdziałania, kształtowanie cech koleżeńskich, kształtowanie postawy zadaniowej w sytuacjach problemowych (nauka konstruktywnego rozwiązywania problemów), naukę nawiązywania i utrzymywania zdrowych, funkcjonalnych relacji interpersonalnych - Psychoedukacji z zakresu szeroko rozumianego zdrowia, relacji społecznych (w tym rodzinnych, partnerskich), problematyki uzależnień, przemocy, seksualności - w formie zajęć warsztatowych, pogadanek, zajęć profilaktycznych;
- 12) Wspierania i monitorowania postępów uczestników czynionych podczas przygotowań do imprez/wydarzeń okolicznościowych.

Szeroko rozumiana pomoc psychologiczna adresowana była także do rodzin i bliskich uczestników. Współpraca z nimi miała na celu zoptymalizowanie i ujednolicenie oddziaływań wspierających i aktywizujących. Rozmowy odbywające się na terenie Ośrodka, a także rozmowy telefoniczne były zorientowane na pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, konsultacje dotyczące zachowania uczestników na terenie placówki i poza nią, zapobieganie występowaniu sytuacji problemowych, opracowywanie możliwie najskuteczniejszych strategii pracy z osobami niepełnosprawnymi. Psycholog konsultował się także z lekarzami psychiatrami, pod opieką których pozostają uczestnicy zajęć w ŚDS.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu w 2018 roku podejmowało następujące działania:

- 1) Współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Szkołami, Sądem w ramach Zespołów do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W 2018r odbyły się 103 spotkania, na których omówiono sytuację materialno-bytową dziecka i rodziny oraz ustalono dalszą pomoc.
- 2) Stała współpraca z w/w instytucjami w celu rozwiązywania trudności i problemów wychowawczych występujących w rodzinach zastępczych.
- 3) Udostępnianie osobom zainteresowanym w tym rodzinom zastępczym informacji o możliwości skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów w Punkcie Interwencji Kryzysowej na terenie Gminy Sandomierz

Ponadto w ramach realizacji celu zapewnienia zintegrowanych form pomocy dzieciom umieszczonych w pieczy zastępczej Powiat Sandomierski do końca 2018r realizował Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sandomierskim na lata 2018-2020, w którym partnerem do realizacji zadań jest również Gmina Sandomierz.

Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu

W 2018 roku sandomierscy policjanci przeprowadzili szereg działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży promujących zdrowy tryb życia wolny od nałogów i uzależnień. Spotkania te prowadzone były zarówno w placówkach oświatowych jak i w świetlicach socjoterapeutycznych na terenie miasta Sandomierz.

Podczas prelekcji funkcjonariusze poruszali tematykę związaną z zagrożeniami związanymi z zażywaniem narkotyków, dopalaczy i alkoholu. W ramach kampanii „Dopalacze kradną życie” za pomocą filmów oraz prezentacji funkcjonariusze przedstawiali aktualne zagrożenia. Łącznie policjanci na terenie powiatu sandomierskiego przeprowadzili 35 spotkań podczas których młodzież w

różny sposób została przeszkolona i ostrzeżona o niebezpieczeństwie stosowania takich środków. Ponadto odbyły się spotkania nt. odpowiedzialności prawnej, agresji i cyberprzemocy, handlu ludźmi, bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu wzięli czynny udział w projekcie „Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” realizowanym wspólnie ze Szkołą Podstawową nr 3 im. Armii Krajowej w Sandomierzu. Tematyka projektu związana była z mądrym i bezpiecznym użytkowaniem zasobów Internetu.

Dzielnicowi KPP Sandomierz wzięli udział w „Marszu Pokoju” oraz „Senioraliach”. Ponadto zrealizowali szereg przedsięwzięć z udziałem osób starszych często samotnie mieszkających pod kątem przestrzegania ich przed oszustami działającymi metodą na tzw. wnuczka. Wspólnie ze strażakami z Państwowej Straży Pożarnej przeprowadzono akcję informacyjną pn. „Czad i dym, obudź czujność”, która została skierowana w głównej mierze do osób starszych. Wybrane osoby (po konsultacjach z OPS Sandomierz) otrzymały od funkcjonariuszy policji czujniki czadu i dymu.

4. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI PORADNICTWA I WSPARCIA SPECJALISTYCZNEGO

W okresie sprawozdawczym mieszkańcy Gminy Sandomierz mieli możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, prawnego oraz z zakresu terapii uzależnień. Porady z przedmiotowych dziedzin udzielane były przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Interwencji Kryzysowej, działającego w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2018 r. w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Sandomierzu udzielono **156 porad** w tym:

- 1) liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym – **31**
- 2) liczba porad udzielonych ofiarom przemocy -**29**
- 3) liczba porad udzielonych osobom z problemami rodzinnymi - **92**
- 4) liczba innych porad – **4**

W ramach realizacji zadania publicznego Gminy Sandomierz „Działalność edukacyjno-konsultacyjna dla ofiar przemocy, osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób w kryzysie” Oddział Rejonowy PCK prowadził Punkt Edukacyjno- Konsultacyjny, w którym w 2018r. odbywały się dyżury specjalistów (psychologa, pedagoga, radcy prawnego, terapeutów do spraw uzależnień). Łącznie w 2018roku udzielono **274 porad**, w tym:

- 1) Osobom uzależnionym -**54**
- 2) Osobom współuzależnionym -**36**
- 3) Osobom uzależnionym od narkotyków -**3**
- 4) Inne uzależnienia (leki, hazard)-**5**
- 5) W zakresie przemocy w rodzinie-**40**
- 6) Porady prawne- **43**
- 7) Inne- problemy małżeńskie, wychowawcze, kryzysy życiowe-**93**

Ośrodek Pomocy Społecznej jako Koordynator Gminnego Programu Wspierania Rodziny widzi dalszą potrzebę kontynuowania wsparcia rodziny poprzez przydzielanie asystenta dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (Świetlica Środowiskowa), w tym kierowanie dzieci na kolonie i obozy, podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinach, w których występuje alkoholizm lub przemoc, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności. Jednocześnie OPS chętnie podejmuje współpracę z innymi placówkami i instytucjami w działaniach zmierzających do pomocy rodzinie.

Zadaniem Programu Wspierania Rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę.

UZASADNIENIE

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Celem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Gminny Program Wspierania Rodziny centralizuje i koordynuje system wsparcia, na który składają się działania wielu służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

W świetle Uchwały NR XXI/205/2016 Rady Miasta Sandomierz z dnia 3 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w Gminie Sandomierz zmienionej uchwałą Nr XXII/222/2016 Rady Miasta Sandomierz z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/205/2016 Rady Miasta Sandomierza z dnia 3 lutego 2016r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w Gminie Sandomierz podmioty zaangażowane w realizację programu składają w terminie do 31 stycznia do Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej sprawozdania z realizacji programu. Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu w terminie do 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.